

Sygn. akt **V Ca 1615/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Strączyńska
Sędziowie:	SO Bogusława Jarmołowicz-Łochańska SR del. Wiesława Śmich (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Szczęsna

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. R. i M. R.

przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów i pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w W.

z dnia 18 kwietnia 2017 r., sygn. akt I C 3656/16

1. oddała obie apelacje;
2. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania odwoławczego.

V Ca 1615/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 sierpnia 2016 r. A. R. i M. R. wnieśli o zasądzenie solidarnie na ich rzecz od Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 19.019 zł wraz z odsetkami ustawowymi: od kwoty 2.635 zł - od 6 kwietnia 2007 r. do dnia zapłaty, od kwoty 4.853 zł - od 1 maja 2010 r. do dnia zapłaty, od kwoty 5.552 zł - od dnia 1 maja 2013 r. do dnia zapłaty, od kwoty 5.979 zł - od 30 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty. Na wypadek uznania przez Sąd, że odsetki przypadają od terminów późniejszych niż powyższe, powodowie wnieśli o zasądzenie odsetek od całej żądanej kwoty za okres od dnia 25 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty. Powodowie wnieśli nadto o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie na jego rzecz od powodów kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w W.: 1. zasądził od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 16.384 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 25 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty; 2. oddalił powództwo w pozostałej części; 3. zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 4.301,97 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego:

Na podstawie umowy generalnej ubezpieczenia kredytów hipotecznych z niskim udziałem własnym kredytobiorcy nr (...) udzielanych przez Bank (...) S.A. zawartej pomiędzy tym bankiem, a (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 29 października 2004 r., pozwany bank zobowiązany był do opłacenia składki ubezpieczeniowej od każdej umowy kredytu objętej ubezpieczeniem. W § 7 ust. 10 umowy przyjęto, że z dniem wypłaty odszkodowania przez (...) S.A. z siedzibą w W., roszczenie pozwanego Banku do kredytobiorców z tytułu umowy kredytu przechodzi na mocy prawa, tj. art. 828 k.c., na (...) S.A. z siedzibą w W. do wysokości wypłaconego odszkodowania. (...) S.A. z siedzibą w W. została przekształcona w (...) S.A. z siedzibą w W., a następnie (...) S.A. (...) (...).

Wnioskiem z dnia 5 marca 2007 r. w postaci wypełnionego gotowego formularza sporządzonego przez pozwany bank, powodowie, działający jako konsumenci, wnieśli o udzielenie im kredytu hipotecznego w kwocie 364.812 zł na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym. W przedmiotowym wniosku, obok zgody na ubezpieczenie kredytu do czasu ustanowienia hipoteki, powodowie wyrazili zgodę na objęcie udzielonego przez pozwany bank kredytu ubezpieczeniem brakującego wkładu własnego w (...) S.A. z siedzibą w W. oraz zgodę na udostępnienie danych osobowych powoda ww. ubezpieczycielowi w związku z objęciem umowy ubezpieczeniem niskiego wkładu i ubezpieczeniem do czasu ustanowienia hipoteki. Treść powyższych oświadczeń nie podlegała negocjacji. Przy wypełnianiu powyższego wniosku kredytowego powodowie byli instruowani przez doradcę kredytowego z (...), które rubryki należy zaznaczyć. W szczególności, doradca wskazał powodom, że powinni zaznaczyć kwadracik przy oświadczeniu, że wnoszą o ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, tłumacząc, że jest to warunkiem koniecznym uzyskania kredytu w przypadku gdy kredytobiorcy nie wpłacają wkładu własnego. Podczas wypełniania powyższego wniosku, powodom nie wyjaśniono rzetelnie, na czym polega ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, powodowie nie zwrócili uwagi na zapisy dotyczące ww. ubezpieczenia, ufając, zarówno pośrednik finansowy, u którego powodowie złożyli swój wniosek kredytowy, jak i pracownicy pozwanego nie wykorzystają przeciwko nim ich niepełnej wiedzy co do brzmienia poszczególnych zapisów znajdujących się w formularzu wniosku. Przed podpisaniem umowy kredytowej doradca kredytowy ani pracownicy pozwanego banku nie proponowali powodom ustanowienia innego zabezpieczenia brakującego wkładu własnego, niż ww. ubezpieczenie. Powodowie nie rozumieli, na czym dokładnie polega konstrukcja powyższego ubezpieczenia i pytali się o to doradcy kredytowego i pracownika banku. Obie te osoby poinformowały powodów, że muszą oni wnieść wniosek o unww, aby dostać kredyt, a ponadto zapewniły powodów, że będą oni obowiązani do uiszczenia tylko jednej składki na powyższe ubezpieczenie. Nadto, doradca kredytowy, jak i następnie pracownik banku, zapewnili powodów, że unww chroni interesy powodów. Pozwany bank przedstawił powodom gotową umowę kredytową do podpisania, bez możliwości negocjacji zawartych w niej postanowień, z wyjątkiem prowizji i marży dla pozwanego banku. Treść paragrafu 9 umowy kredytowej była dla powodów niejasna i dlatego powód chciał wykreślić to postanowienie umowy. Pracownik banku poinformował jednak wtedy powoda, że unww jest warunkiem koniecznym zawarcia umowy kredytowej, więc powodowie podpisali umowę. Opcję ubezpieczenia brakującego wkładu własnego przedstawiono powodom jako obligatoryjny element umowy o kredyt hipoteczny indeksowanej kursem franka szwajcarskiego. Powodom nie zaproponowano możliwości ustanowienia innego dodatkowego zabezpieczenia kredytu, zamiast ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Przy zawarciu umowy powodowie otrzymali informację dotyczącą ryzyka zmian kursów walutowych, przy czym pracownik banku zapewnił powodów, że frank szwajcarski jest najbardziej stabilną walutą na świecie.

Przed podpisaniem umowy kredytowej, obsługujący powodów: doradca kredytowy w (...) ani pracownicy pozwanego banku nie informowali powodów o szczegółach mechanizmu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, w szczególności w zakresie możliwości skierowania przez ubezpieczyciela w stosunku do powodów roszczenia regresowego, w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego. Osoby pośredniczące w zawarciu ww. umowy z powodami nie posiadały wiedzy w powyższym zakresie, wiedziały jedynie, że ww. ubezpieczenie było wymagane, jeśli klient chciał uzyskać kredyt na 100% wartości nieruchomości. Pracownicy pozwanego banku nie znali treści umowy łączącej bank z ubezpieczycielem. Wysokość składki ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego powodów była ustalona w umowie zawartej pomiędzy pozwanym bankiem, a ubezpieczycielem. Powodowie nie mieli możliwości negocjowania wysokości ww. składki, bowiem została ona ustalona odrębnie w umowie, której powodowie nie byli stronami..

W dniu 28 marca 2007 r. pomiędzy powodami, będącymi konsumentami, a pozwanym bankiem została zawarta umowa kredytu hipotecznego Nr (...), na podstawie której pozwany udzielił powodom kredytu w kwocie 358.377 zł, indeksowanego do franka szwajcarskiego, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna franka szwajcarskiego według tabeli kursów walut obcych obowiązujących w pozwanym Banku w dniu uruchomienia kredytu. Celem przeznaczenia środków z kredytu był zakup nieruchomości - lokalu nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) w W., która miała być przedmiotem zabezpieczenia hipotecznego. Zgodnie z § 9 umowy strony ustaliły ponadto, że zabezpieczeniem spłaty kredytu do czasu otrzymania przez Bank odpisu z księgi wieczystej nieruchomości z wpisaną hipoteką będzie stanowić ubezpieczenie kredytów zabezpieczonych hipotecznie na podstawie umowy zawartej przez Bank z (...) S.A. (obecnie: (...) S.A.). Kredytobiorca był natomiast zobowiązany do zwrotu pozwanemu Bankowi kosztów składki ubezpieczeniowej wnoszonej w związku z ubezpieczeniem. Miesięczna kwota z tego tytułu wynosiła 1/12 z 0,81% kwoty kredytu (co stanowiło kwotę 253 zł) przy uwzględnieniu kursów waluty obcej, do jakiej kredyt jest indeksowany na pierwszy dzień miesiąca, w którym została sporządzona umowa. Ponadto zgodnie z ustępem 7. tego paragrafu dodatkowym zabezpieczeniem kredytu do czasu, gdy saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu stanie się równe lub niższe niż 286.701,60 zł było ubezpieczenie kredytów hipotecznych z niskim udziałem własnym na podstawie umowy zawartej przez Bank (...) z (...) S.A. W myśl ust. 8 ww. paragrafu, Kredytobiorca był zobowiązany do zwrotu Bankowi kosztów ubezpieczenia w wysokości 2.635 zł za pierwszy 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Jeżeli w okresie 36 miesięcy ochrony ubezpieczeniowej saldo zadłużenia nie stanie się równe lub niższe niż 286.701,60 zł Kredytobiorca miał być zobowiązany do zwrotu kosztów ubezpieczenia za kolejny 36-cio miesięczny okres udzielonej Bankowi przez (...) S.A. ochrony ubezpieczeniowej, o czym Kredytobiorca miał zostać poinformowany przez Bank pisemnie. Jeżeli w okresie 36 miesięcy ochrony ubezpieczeniowej saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu stanie się równe lub niższe niż kwota 286.701,60 zł, Bank dokona zwrotu proporcjonalnej części składki na rachunek Kredytobiorcy (ust. 10). Integralną częścią ww. umowy o kredyt hipoteczny były Regulamin, pełnomocnictwo do wykonywania czynności w imieniu kredytobiorców oraz cennik kredytu hipotecznego. Ponadto, w § 11 umowy wskazane były przypadki, w których do zmian umowy nie był wymagany aneks do umowy pod rygorem nieważności, m.in. zmiana Regulaminu. Przed zawarciem umowy kredytowej powodom doręczono regulamin kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...).

Koszt ubezpieczenia niskiego wkładu własnego przy umowie o kredyt hipoteczny powodów za pierwszy 36-miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej został wskazany w § 9 ust. 8 umowy o kredyt i wynosił kwotę 2.635 zł. Kwota ta została uwzględniona w całkowitym koszcie kredytu (§ 12 umowy o kredyt) i została pobrana przez pozwany bank w dniu 5 kwietnia 2007 r. w oparciu o wzór przedstawiony w § 7 ust 6 pkt 2 regulaminu: kwota kredytu w złotych polskich, tj. 358.377 zł / kurs dewiz CHF, następnie kwota ta, jako kwota kredytu, została pomnożona przez kurs sprzedaży CHF, a od tego wyniku odjęto 80% wartości nieruchomości, co dawało podstawę wyliczenia opłaty ubezpieczenia niskiego wkładu, która kolejno została pomnożona przez 3% (według cennika) i dała kwotę opłaty ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w wysokości 2.635 zł.

Wraz z zawarciem ww. umowy powodowie udzielili Bankowi (...) S.A. pełnomocnictwa do dokonywania w ich imieniu szeregu czynności w okresie obowiązywania rzeczonyj umowy o kredyt hipoteczny, w tym m.in. czynności pobierania z ich rachunku bankowego prowadzonego przez bank środków pieniężnych z zaliczeniem ich na spłatę

ich wymagalnych zobowiązań z tytułu kredytu, odsetek, prowizji i innych opłat, w przypadku opóźnienia względnie zwłoki ze spłatą tych zobowiązań w wysokości wynikającej z umowy o kredyt hipoteczny. Jednocześnie kredytobiorcy wyrazili zgodę na obciążenie ich rachunku bankowego bez uzyskania ich oddzielnej dyspozycji. Kredytobiorcy udzielili także pełnomocnictwa Bankowi do pobierania z ich rachunku bankowego prowadzonego przez ten bank opłat z tytułu refinansowania kosztów ubezpieczenia przez pozwanego Bank niskiego wkładu własnego w (...) S.A. z siedzibą w W. i pobierania składki za kolejne okresy ubezpieczenia wraz z okresem ubezpieczenia, w którym saldo zadłużenia z tytułu kredytu stanie się równe lub mniejsze kwocie 80% wartości nieruchomości.

Wobec nieosiągnięcia określonego w umowie kredytowej salda kredytu do dnia 29 kwietnia 2010 r., w dniu 30 kwietnia 2010 r. pozwany bank obciążył rachunek bankowy powodów opłatą za kolejny 36-miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej w kwocie 4.853 zł.

W dniu 19 lipca 2010 r. pomiędzy Bankiem (...) S.A., a Towarzystwem (...) S.A. z siedzibą we W. została zawarta umowa ubezpieczenia niskiego wkładu portfela kredytów/pożyczek hipotecznych, których docelowym zabezpieczeniem jest wpis hipoteki na nieruchomości, udzielanych przez ten bank osobom fizycznym. Pozwany bank nie zawiadomił powoda o zawarciu powyższej umowy.

W dniu 7 marca 2013 r. powodowie złożyli do pozwanego banku wnioski o zmianę warunków ww. kredytu w zakresie ustalenia nowego poziomu LTV w celu przeliczenia składki ubezpieczenia niskiego wkładu własnego.

W dniu 14 marca 2013 r. powodowie zawarli z pozwanym bankiem aneks nr (...) do ww. umowy o kredyt hipoteczny. Zgodnie z § 4 i 5 aneksu, zmianie uległo brzmienie § 9 ust. 7 i 9 umowy kredytowej w ten sposób, że po pierwsze saldo kredytu skutkujące ustaniem zabezpieczenia kredytu w postaci unww zostało podwyższone do kwoty 327.200 zł, a po drugie, w miejsce dotychczas wpisanego w ww. paragrafach ubezpieczyciela (...) S.A. wpisano „Towarzystwo (...) współpracujące z Bankiem”. Ta ostatnia zmiana nie była wnioskowana przez powodów i nie była również z nimi omawiana ani negocjowana przed podpisaniem przedmiotowego aneksu.

Kolejno, na skutek nieosiągnięcia na dzień 29 kwietnia 2013 r. przez saldo kredytu określonego w umowie poziomu, w dniu 30 kwietnia 2013 r. pozwany bank obciążył rachunek bankowy powodów opłatą za kolejny 36-miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej w kwocie 5.552 zł.

Następnie, na skutek nieosiągnięcia na dzień 28 kwietnia 2016 r. przez saldo kredytu określonego w umowie poziomu, w dniu 29 kwietnia 2016 r. pozwany bank obciążył rachunek bankowy powodów opłatą za kolejny 36-miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej w kwocie 5.979 zł.

W dniach: 30 kwietnia 2010 r., 30 kwietnia 2013 r. i 29 kwietnia 2016 r., tj. w datach pobrania od powodów drugiej, trzeciej i czwartej opłaty z tytułu składki na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, ochrony ubezpieczeniowej pozwanemu bankowi udzielało (...) S.A. z siedzibą we W..

Pismem z dnia 7 czerwca 2015 r. powodowie wezwali pozwanego bank do zapłaty kwoty 19.019 zł tytułem zwrotu zapłaconych przez powoda kwot tytułem pokrycia kosztów ubezpieczenia kredytu z niskim udziałem własnym, w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Przedmiotowe wezwanie pozwany bank odebrał w dniu 17 czerwca 2016 r.

W dniu 2 grudnia 2015 r. Towarzystwo (...) S.A. złożyło wobec Banku (...) S.A. pisemne oświadczenie o rezygnacji w stosunku do odszkodowań wypłacanych temu bankowi po dniu 1.10.2015 r. z prawa do roszczenia regresowego przysługującego ww. ubezpieczycielowi na podstawie art. 828 k.c. wobec klientów banku, którzy zawarli umowę kredytu objętą ubezpieczeniem na podstawie umowy ubezpieczenia niskiego wkładu portfela kredytów hipotecznych z dnia 19 lipca 2010 r. Bank (...) S.A. przyjął powyższe oświadczenie i wyraził zgodę na powyższe.

W dniu 14 lipca 2016 r. (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. złożył pisemne oświadczenie, że w dniu 25 maja 2016 r. zawarł z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę ubezpieczenia niskiego wkładu portfela kredytów hipotecznych, która określa warunki, na jakich ubezpieczyciel udziela bankowi ochrony ubezpieczeniowej w odniesieniu do części

każdego z kredytów objętych ubezpieczeniem stanowiącej ubezpieczony niski wkład na wypadek powstania szkody wskutek zdarzenia ubezpieczeniowego. W ww. oświadczeniu (...) wskazał m.in., że zgodnie z postanowieniami ww. umowy ochroną ubezpieczeniową od dnia 1 maja 2016 r. objęte zostały kredyty wskazane w umowie, przy czym z dniem wypłaty odszkodowania z tytułu umowy na ubezpieczyciela nie przechodzi roszczenie Banku przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, a ubezpieczycielowi nie przysługuje roszczenie regresowe wobec kredytobiorcy.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów. Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd oparł się także na zeznaniach świadków i powodów przesłuchanych w charakterze strony, uznając te dowody za wiarygodne.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że p owództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Na wstępie swoich rozważań Sąd Rejonowy wskazał, że spór między stronami dotyczył przede wszystkim kwestii oceny postanowień umowy o kredyt hipoteczny z dnia 28 marca 2007 r., jako wzorca umownego stosowanego przez pozwany bank, na podstawie których bank potrącał kwoty dochodzone pozwem, przez pryzmat przepisów zakazujących stosowania klauzul abuzywnych we wzorcach umownych przez przedsiębiorców tj. art. 385¹ § 1 k.c. - art. 385³ k.c. Między stronami było bezsporne, że ww. umowa kredytowa została zawarta przez powodów, jako konsumentów z pozwanym, jako przedsiębiorcą, z wykorzystaniem umownego wzorca autorstwa pozwanego banku.

Rozważając kwestię zaistnienia warunków zwrotu przez powodów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego na rzecz Banku Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na następujące aspekty sprawy. Umowa kredytu ustanawiała w ustępach 7-10 paragrafu 9 podstawę zobowiązania powodów do zapłaty poszczególnych kwot tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu. Postanowienia tych ustępów należy rozważać łącznie. Z postanowień tych wynika, że Bank ustanawiał na swoją rzecz dodatkowe zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego zawartego na podstawie umowy łączącej go z (...), kredytobiorca był zobowiązany do zwrotu Bankowi kosztu tego ubezpieczenia; jeżeli w okresie kolejnych 36 miesięcy saldo kredytu nie stało się niższe od kwoty 286.701,60 zł Kredytobiorca był zobowiązany do zwrotu kosztów ubezpieczenia za kolejny 36 miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej udzielonej przez (...) S.A.

W ocenie Sądu Rejonowego, niezasadne było stanowisko Banku, jakoby zawarcie z powodami aneksu nr (...) do umowy kredytowej stanowiło ważną i skuteczną podstawę do pobierania przez Bank od powodów kolejnych opłat tytułem refinansowania składek na unww po zmianie ubezpieczyciela z (...) S.A. (...) na (...) S.A. Po pierwsze należy wskazać, że Bank umieścił w treści ww. aneksu zapis w zakresie zamiany pierwotnie wpisanego w umowie ubezpieczyciela (...) S.A.” na „Towarzystwo (...) współpracujące z Bankiem” bez uprzedniego uzgodnienia tego postanowienia z powodami. Zdaniem Sądu Rejonowego, powyższa zmiana umowy i tak nie skutkowałą powstaniem po stronie pozwanego Banku uprawnienia do pobrania z rachunku powodów środków pieniężnych na refinansowanie kosztów unww udzielanego przez (...) S.A. Należy bowiem zaakcentować, że powodowie nie udzielili pozwanemu pełnomocnictwa do pobierania z ich rachunku bankowego opłat z tytułu refinansowania kosztów ubezpieczenia przez pozwany Bank niskiego wkładu własnego w jakimkolwiek innym towarzystwie ubezpieczeń niż (...) S.A., które zostało wskazane w pełnomocnictwie udzielonym bankowi przez powodów przy zawieraniu umowy kredytowej. Wobec powyższego Sąd Rejonowy uznał, że pozwany Bank pobrał trzy ostatnie z czterech objętych powództwem opłat z tytułu refinansowania kosztów unww bezpodstawnie, nie posiadając ku temu upoważnienia powodów. W przedmiotowym zakresie doszło zatem do *condictio indebiti*, albowiem powodowie spełnili świadczenie pomimo braku ważnego zobowiązania, nie upoważnili bowiem Banku do pobierania składek w związku z unww świadczoną przez innego ubezpieczyciela niż (...) S.A.

Zdaniem Sądu Rejonowego, chybione są także twierdzenia pozwanego, jakoby z treści umowy i dokumentów „okołoumownych” wynikało, że obowiązek zwrotu kosztu ubezpieczenia przez powodów był niezależny od tożsamości ubezpieczyciela. W § 9 umowy firma ubezpieczyciela wymieniona jest w ustępie 7. (kluczowym dla ukształtowania obowiązku zwrotu) i 9. Brak wymienienia zaś firmy w Regulaminie nie może prowadzić do podważenia treści umowy i zastąpienia obowiązku zwrotu kosztów ubezpieczenia udzielanego przez konkretnego ubezpieczyciela ubezpieczeniem udzielanym przez dowolnego ubezpieczyciela. Wiążącą strony jest treść umowy nie zaś wzorca (art. 385 § 1 k.c.).

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że Sąd Rejonowy podziela pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 lutego 2017 r. wydanego w sprawie V Ca 1089/16, zgodnie z którym postanowienia zawarte w Rozdziale 4 § 7 pkt 5 i następne Regulaminu pozwanego Banku są abuzywne. Jak trafnie, zdaniem Sądu, wskazał Sąd Okręgowy w uzasadnieniu powyższego orzeczenia, z perspektywy klienta niemożliwe jest dokonanie wyliczeń kosztów związanych z kolejnymi okresami ubezpieczenia na podstawie wzorów zawartych w ww. zapisach Regulaminu.

W kontekście powyższego należy Sąd Rejonowy wskazać, że stosownie do przepisu art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Wbrew twierdzeniom pozwanego, Sąd Rejonowy uznał że ww. postanowienia nie zostały indywidualnie uzgodnione z powodami, a przy tym nie określały też głównego świadczenia stron stosunku prawnego.

Sąd Rejonowy wskazał, że oceniana umowa jest niewątpliwie umową o kredyt, której definicję zawiera art. 69 ust. 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Przepis ten definiuje warunki konieczne dla uznania danej umowy za umowę kredytu, a zatem określa jej elementy przedmiotowo istotne. Po stronie kredytodawcy jest nim oddanie do dyspozycji środków pieniężnych, po stronie kredytobiorcy zaś zgodne z umową ich wykorzystanie, zwrot z oprocentowaniem oraz zapłata prowizji. Bez tych elementów umowa kredytu nie zaistniałaby, względnie byłaby umową jedynie podobną do umowy kredytu. Żaden z elementów przedmiotowo istotnych po stronie kredytobiorcy nie określa jego obowiązku zwrotu bankowi kwoty wydatkowanej tytułem ubezpieczenia spłaty kredytu. Nie ma podstaw do stwierdzenia, że brak określenia w umowie takiego postanowienia odbierałby jej cechy umowy kredytu, a taki warunek należy stawiać postanowieniom określającym główne świadczenia stron. Nie może za takie postanowienie zostać uznany element umowy, który jest jej elementem fakultatywnym, naddatkiem w stosunku do postanowień, które konstytuują dany typ umownego stosunku nazwanego. Fakultatywność tego uprawnienia pozwala na sformułowanie na gruncie umowy o kredyt poglądu, iż obowiązek poniesienia przez konsumenta opłaty za świadczenie inne niż udzielenie kredytu, nie stanowi głównego jego świadczenia z tej umowy. Tym samym zarzut pozwanego, iż określenie tej opłaty stanowi główne świadczenie stron należało uznać za bezzasadny.

Nie podzielił również Sąd Rejonowy poglądu strony pozwanej co do indywidualnego uzgodnienia postanowienia umowy kredytu i Regulaminu w zakresie ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Ciężar głównej argumentacji pozwanego skupiał się w tym względzie na wykazywaniu, że powodowie mieli pełną wiedzę o istocie tego postanowienia, świadomie podjęli decyzję o inkorporowaniu go do umowy, wybierając spośród kilku możliwych sposobów zabezpieczenia, a postanowienia umowy w tym względzie podlegały negocjacjom, tak jak negocjowane były warunki prowizji i oprocentowania kredytu. Stosownie do art. 385¹ § 3 k.c. niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Sąd Rejonowy uznał, że brak jest w ustaleniach faktycznych sprawy podstaw do przyjęcia, że powodowie i Bank indywidualnie uzgodnili zastosowanie w ich umowie postanowienia dotyczącego ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Bezsprzecznie kwestionowane w sprawie postanowienie nie było negocjowalne co do samej swojej konstrukcji, powodowie nie mogli mieć wpływu na to jak zostaną określone przesłanki tworzące po ich stronie obowiązek zwrotu kosztów ubezpieczenia. Negocjowalna zatem pozostawała sama płaszczyzna zastosowania tej lub innej formy zabezpieczenia, względnie rezygnacji poprzez wniesienie odpowiedniej sumy wkładu własnego. Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, że na pewnym etapie przygotowania umowy powodom wyjaśniono, że w ich przypadku ubezpieczenie niskiego wkładu własnego jest koniecznym warunkiem jej zawarcia.

Reasumując powyższe Sąd Rejonowy stwierdził, że pozwany nie wykazał istnienia ważnej podstawy do pobrania od powodów drugiej, trzeciej i czwartej składki z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w łącznej kwocie 16.384 zł. Mając powyższe na względzie, Sąd Rejonowy na podstawie art. 410 § 2 in principio k.c. zasądził od pozwanego solidarnie na rzecz powodów ww. kwotę tytułem zwrotu nienależnie pobranych od nich opłat za refinansowanie składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo w pozostałej części, tj. w zakresie pierwszej pobranej przez Bank od powodów opłaty z tytułu zwrotu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. W ocenie Sądu Rejonowego, ubezpieczenie niskiego wkładu własnego co do zasady nie jest w umowie kredytu hipotecznego indeksowanego obcą walutą postanowieniem abuzywnym. Powodowie otrzymali bowiem w zamian za ubezpieczenie świadczenie ekwiwalentne, ponieważ otrzymali wyższą kwotę kredytu, niż gdyby dostali zawierając standardową umowę kredytu hipotecznego. Właśnie za to, że Bank udzielił kredytu na 100% wartości nieruchomości, powodowie musieli zapłacić ubezpieczenie niskiego wkładu, czyli ustalonych przez pozwanego w tym wypadku 20% wartości nieruchomości. Brak zatem podstaw do uznania, że Bank nałożył na pozwanych obowiązek poniesienia dodatkowych opłat nie oferując nic w zamian. Przeciwnie, powodowie w zamian za to, że uzyskali wyższy kredyt musieli dodatkowo ubezpieczyć te dodatkowe 20% środków finansowych, które otrzymali od banku właśnie dzięki ubezpieczeniu niskiego wkładu. Dlatego należy uznać, że co do zasady ubezpieczenie niskiego wkładu własnego nie jest z góry klauzulą abuzywną.

Za niewystarczające dla przyjęcia zarzutu abuzywności ubezpieczenia niskiego wkładu własnego należy również uznać ryzyko zaistnienia tzw. regresu ubezpieczeniowego. Dodatkowo należy wskazać, że trafnie pozwany, kwestionując aprioryczną, wynikającą z samej konstrukcji owego środka prawnego, abuzywność postanowienia dotyczącego zwrot kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu, odwołał się do obowiązującego w tym względzie porządku prawnego.

Kolejno Sąd Rejonowy odkreślił, że z treści zawartej przez strony umowy kredytowej wynika, że nie można uznać za abuzywny postanowienia zawartego w § 9 pkt 8, stanowiącego o tym, że kredytobiorcy są zobowiązani do zwrotu bankowi kosztów ubezpieczenia w wysokości 2.635 zł za pierwszy 36-miesięczny okres trwania umowy. Każdy klient banku (konsument) czytający powyższy zapis ze zrozumieniem, jako osoba dorosła, należycie dbająca o swoje interesy, niewątpliwie dowiadyuje się, jaką kwotę będzie zobowiązana uiścić na rzecz Banku, za jaki okres i z jakiego tytułu. Postanowienie to nie wymaga dalszego tłumaczenia i bezsprzecznie jest dla obu stron jasne - clara non sunt interpretanda (rzeczy oczywiste nie wymagają wykładni).

Pozwany przewidując UNWW kredytu nie zastosował zatem niedozwolonej klauzuli umownej wobec powodów, a uiszczona pierwsza składka ubezpieczenia niskiego wkładu wynikała z ważnej umowy stron, która nie była sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego, ani nie naruszała dobrych obyczajów. Wobec powyższego Sąd Rejonowy oddalił powództwo w zakresie kwoty 2.635 zł i odsetek od tej kwoty.

Odnosząc się do oceny zasadności zgłoszonego żądania zapłaty odsetek Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powodów odsetki od zasądzonej w pkt 1. wyroku kwoty od dnia 25 czerwca 2016 r., tj. dnia następującego po upływie wyznaczonego przez powodów 7-dniowego terminu, liczonego od doręczenia pozwanemu ww. wezwania.

W pkt 3. wyroku Sąd Rejonowy orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wnieśli zarówno powodowie jak i pozwany.

Pozwany zaskarżył przedmiotowe rozstrzygnięcie w części, tj. w pkt 1 i 3 wyroku.

Orzeczeniu pozwany zarzucił naruszenie:

1. art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów, polegającej na niepełnej i wybiórczej ocenie zgromadzonych w sprawie dowodów, w szczególności oceny zeznań świadków i strony powodowej w oderwaniu od zgromadzonych w sprawie i uznanych za wiarygodne przez Sąd Rejonowy dokumentów, także na nielogicznym, niespójnym i niezgodnym z życiowym doświadczeniem rozumowaniem, co

skutkowało przyjęciem za udowodnione okoliczności nieznajdujących potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, a także nieuwzględnieniem pominięciem w podstawie faktycznej innych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy faktów, zdarzeń i okoliczności, które znajdują potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie dowodach. Konsekwencją naruszenia przez Sąd Rejonowy granic swobodnej oceny dowodów by nieprawidłowe ustalenie stanu faktycznego w niniejszej sprawie, polegające na:

a. błędnym uznaniu, że klauzula ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (dalej również jako „UNWW”) w zakresie pobrania od powoda opłaty w 2010, 2013 oraz w 2016 roku, na podstawie § 9 ust 9 umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 23 marca 2007 roku (dalej jako: „umowa kredytowa”) nie została indywidualnie uzgodniona z powodem w sytuacji, gdy powód zaakceptował klauzulę ubezpieczenia niskiego wkładu, rozumiał jej znaczenie oraz dysponował możliwością zaproponowania zmian do umowy, z której jednak sam zrezygnował w odniesieniu do klauzuli UNWW, a więc w rzeczywistości doszło do indywidualnego uzgodnienia tego postanowienia umownego;

b. pominięciu okoliczności, iż powód - we wniosku kredytowym, umowie kredytowej, wniosku powoda w przedmiocie ustalenia nowego poziomu LTV w celu przeliczenia opłaty z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego z dnia 7 marca 2013 roku oraz aneksie nr (...) z dnia 14 marca 2013 roku (dalej jako: aneks nr (...)), akceptował zapisy dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, stąd nie sposób przyjąć jakoby UNWW nie było z nim indywidualnie uzgodnione;

c. pominięciu istotnych dla sprawy zeznań świadka Ł. I. w części, której zeznał:

i. że powód miał możliwość zaproponowania innej formy zabezpieczenia kredytu, że we wniosku była możliwość zaznaczenia innej propozycji przez klienta;

ii. że kredytobiorca mógł zaproponować cokolwiek, poręczenie, zabezpieczenie na innej nieruchomości zamiast UNWW;

(...). że informował o kosztach związanych z UNWW oraz że nie informował, wbrew twierdzeniom powoda, że UNWW będzie opłacane jedynie przez okres 36 miesięcy;

iv. że ubezpieczonym jest pozwany Bank; co w konsekwencji powoduje, że powód świadomie zdecydował się na UNWW, co z kolei w sposób nieuprawniony pomija Sąd I instancji;

d. pominięciu istotnych dla sprawy zeznań świadka J. T. w części, w której zeznała:

i. że kredytobiorca mógł zgłaszać uwagi do aneksu;

ii. że kredytobiorca mógł zaproponować inną formę zabezpieczenia i że o tej okoliczności kredytobiorcy byli informowani

co w konsekwencji powoduje, że powód świadomie zdecydował się na UNWW, co z kolei w sposób nieuprawniony pomija Sąd I instancji;

e. pominięciu istotnych dla sprawy zeznań świadka M. B. w części, w której zeznał:

i. że kredytobiorca był w pełni świadomym, jak działa UNWW;

ii. że kredytobiorca we wniosku mógł zaproponować inne formy zabezpieczenia

(...). że omawiał z klientami kwestie związane z UNWW; co w konsekwencji powoduje, że powód świadomie zdecydował się na UNWW, co z kolei w sposób nieuprawniony pomija Sąd I instancji;

f. pominięciu zeznań powoda A. R. i M. R. w części, w której zeznał:

- i. że w momencie podpisywania umowy kredytowej, jej postanowienia były dla powoda ad. 1 i ad. 2 jasne;
  - ii. że nie proponował powód ad. 1 i ad. 2 innej formy zabezpieczenia; co w konsekwencji powoduje, że powód świadomie zdecydował się na UNWW co z kolei w sposób nieuprawniony pomija Sąd I instancji;
  - g. błędnym uznaniu, że okolicznościami mającymi istotne znaczenie dla sprawy są postanowienia umów ubezpieczenia, których powód nie był stroną, podczas gdy okoliczność ta jest irrelevantna dla oceny abuzywności klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego zawartej w umowie kredytowej powoda;
  - h. błędnym uznaniu, że postanowienia Regulaminu (§ 7 pkt 5 i n.) są abuzywne z uwagi na brak możliwości dokonania wyliczeń kosztów związanych z kolejnymi okresami ubezpieczenia podczas gdy wzór zawarty w Regulaminie jest jasny i klarowny oraz umożliwia wyliczenie opłaty za kolejny 36-miesięczny okres;
2. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż klauzula ubezpieczenia niskiego wkładu zawarta umowy kredytowej powoda uprawniająca do pobrania drugiej, trzeciej i czwartej opłaty tytułem UNWW, stanowi niedozwolone postanowienie umowne;
  3. art. 409 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy pozwany wykazał, że zużył korzyść, jaką uzyskał od strony powodowej poprzez przekazanie jej ubezpieczycielowi, a okresy, za które opłacono ubezpieczenie już upłynęły, zużyte zostały więc nie tylko same kwoty pieniężne, ale i uzyskane w zamian za nie świadczenie (surogat), a tym samym wygasł obowiązek zwrotu tych kwot na rzecz strony powodowej;
  4. art. 411 pkt 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, pomimo iż powód spełniając świadczenie wiedział (tzn. pozostawał w takim przekonaniu), że nie jest do świadczenia zobowiązany, a spełnienie świadczenia nie nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej, w konsekwencji czego brak jest podstaw co żądania przez powoda zwrotu świadczenia spełnionego na rzecz pozwanego;
  5. art. 65 § 1 i § 2 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie tego przepisu i w konsekwencji przyjęcie błędnej wykładni oświadczeń woli stron dotyczących klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu zawartej w umowie kredytowej powoda, co skutkowało nieprawidłowym przyjęciem, iż wolą i zamiarem stron było, aby podmiotem ubezpieczającym kredyt powoda było wyłącznie (...) SA, podczas gdy rzeczywistą wolą stron było, aby powód pokrywał koszty ubezpieczenia niskiego wkładu niezależnie od tego, jaki podmiot będzie świadczył ochronę ubezpieczeniową;
  6. art. 354 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że intencją stron umowy kredytowej było, aby podmiotem ubezpieczającym kredyt powoda było wyłącznie (...) SA;
  7. zarzut przedawnienia roszczenia powoda co do kwoty 10.405,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty (tj. w zakresie opłaty za UNWW pobranej od powoda w 2010 roku oraz w 2013 roku), z uwagi na fakt, że opłaty za UNWW mają charakter świadczenia okresowego, które zgodnie z treścią art. 118 k.c. przedawniają się w terminie trzech lat, a więc w dacie wniesienia powództwa roszczenie powoda w tym zakresie było już przedawnione.

Podnosząc powyższe zarzuty, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego Banku (...) S.A. kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powodowie zaskarżyli przedmiotowe rozstrzygnięcie w części, tj. w pkt 2 wyroku.

Orzeczeniu powodowie zarzucili naruszenie:

1. art. 233 §1 k.p.c. poprzez wyciągnięcie błędnych, sprzecznych z zasadami logiki oraz z doświadczeniem życiowym i wewnątrznie sprzecznych wniosków z dokonanych przez sąd prawidłowych ustaleń faktycznych, to jest poprzez:

- a. prawidłowe ustalenie, iż:

i. przy wypełnianiu wniosku kredytowego, jak również przy zawarciu Umowy powodom nie wyjaśniono rzetelnie, na czym polega ubezpieczenie (tj ubezpieczenie niskiego wkładu własnego - UNWW);

ii. powodowie nie rozumieli, na czym dokładnie polega konstrukcja tego ubezpieczenia (tj. UNWW);

(...). powodowie zostali poinformowani przez doradcę kredytowego pracownika banku, że UNWW chroni ich - tj. powodów - interesy;

iv. treść §9 umowy była dla powodów niejasna;

v. przed podpisaniem umowy kredytowej, obsługujący powodów: doradca kredytowy w (...) ani pracownicy pozwanego banku nie informowali powodów o szczegółach mechanizmu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, w szczególności w zakresie możliwości skierowania przez ubezpieczyciela w stosunku do powodów roszczenia regresowego, w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego;

vi. osoby pośredniczące w zawarciu umowy z powodami nie posiadały wiedzy w powyższym zakresie, wiedziały jedynie, że ww. ubezpieczenie jest wymagane, jeśli klient chciał uzyskać kredyt na 100% wartości nieruchomości; pracownicy pozwanego banku nie znali treści umowy łączącej bank z ubezpieczycielem

vii. powodowie nie mieli możliwości negocjowania wysokości ww. składki, bowiem została ona ustalona odgórnie w odrębnej umowie, której powodowie nie byli stronami;

viii. postanowienie o UNWW nie było przedmiotem indywidualnych uzgodnień pomiędzy stornami;

b. przy jednoczesnym wyciągnięciu konkluzji, iż pomimo wskazanych powyżej faktów, postanowienie §9 ust. 8 umowy kredytu (postanowienie o UNWW) nie jest abuzywne, choć fakty te oczywiście świadczą o dalekiej dezinformacji powodów wywołanej przez bank oraz naruszeniu przez bank dobrych obyczajów i interesu powodów w sposób rażący;

2. art. 233 §1 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż samo wskazanie w §9 ust. 8 umowy (postanowieniu o UNWW) kwoty 2.635,00 zł usprawiedliwia rażące braki informacyjne w związku z UNWW w ogóle oraz celową dezinformację powodów;

3. art. 233 §1 k.p.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie - pomimo braku jakichkolwiek dowodów przedstawionych przez bank - iż kwota 2.635,00 zł wskazana w §9 ust. 8 umowy powodów określa koszty ponoszone przez bank w związku z UNWW;

4. art. 233 §1 k.p.c. w związku z art. 316 k.p.c. oraz art. 385² k.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, iż dla sytuacji powodów oraz konstrukcji UNWW, narzuconej przez bank w ich umowie, ma jakiegokolwiek odniesienie ustawa z dnia 12 maja 2011 o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), podczas gdy:

a. ustawa została wprowadzona 4 lata (sic!) po zawarciu przedmiotowej umowy;

b. ustawa w ogóle nie obejmuje kredytu takiego jak powodów, co wynika z art. 3 ust. 1 tejże ustawy;

Nadto sąd bezpodstawnie przyjął, iż niedookreślone pojęcie „ubezpieczenia spłaty kredytu”, o którym mowa w art. 35 ust. 1 pkt 4 tejże wprost usprawiedliwia konstrukcję UNWW, narzuconą powodom, jest to szczególnie błędny tok rozumowania, zważywszy na to, iż bank w znajdującym się w aktach sprawy regulaminie (niedoręczonym powodom) nawet ubezpieczenie na życie kredytobiorcy wprost traktuje jako formę zabezpieczenia kredytu - czyli jakoby także ubezpieczenie spłaty tego kredytu;

5. art. 233 §1 k.p.c.(skutkujące błędem w ustaleniach faktycznych) sprzeczne z logiką przyjęcie, iż powodom doręczono regulamin kredytowania przed zawarciem umowy, co wynika z wadliwego utożsamiania przez sąd przekazania informacji, że regulamin jest dostępny do wglądu z rzeczywistym przekazaniem dokumentu w postaci

regulaminu, przy czym w związku z tym sąd jednocześnie wyciągał wadliwe wnioski w przedmiocie informacji rzekomo przekazanych powodom przez bank w związku z UNWW (tj. w zakresie pierwszej składki);

6. art. 233 §1 k.p.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, iż bank w związku z udzieleniem kredytu powodom ponosił jakoby zwiększone ryzyko, podczas gdy obok UNWW, bank posiadał jeszcze inne, standardowe i obowiązkowe, zabezpieczenia tj. hipotekę oraz oświadczenie powodów (kredytobiorców) o dobrowolnym poddaniu się egzekucji z całego majątku (oczywiście także z nabytych w przyszłości - po zawarciu umowy kredytu - nieruchomości, oszczędności, spadków i innych wartościowych ruchomości), które zabezpieczały na rzecz banku zarówno wypłacony kapitał kredytu jaki i zysk banku w postaci odsetek od tego kapitału;

7. art. 233 §1 k.p.c. poprzez wadliwe - sprzeczne z zasadami logiki oraz doświadczeniem życiowym - przyjęcie, iż udzielenie kredytu przez bank jest ekwiwalentem pobrania przed bank od konsumenta kwot na rzecz UNWW i w całości usprawiedliwia UNWW;

8. art. 233 §1 k.p.c. poprzez sprzeczne z zasadami logiki przyjęcie, iż pozycja konsumenta w związku z wynikającym z UNWW regresem ubezpieczyciela, a tym samym zmianą podmiotu, wobec którego konsument staje się dłużnikiem nie ulega pogorszeniu;

9. art. 233 §1 k.p.c. poprzez pominięcie w ocenie kwestionowanych postanowień umowy ujawnionego w toku postępowania faktu, iż sytuacja prawna powodów byłaby zasadniczo odmienna, gdyby to powodowie byli „ubezpieczającymi” (nie zaś tylko opłacającymi koszty) w ramach UNWW, albowiem w takiej sytuacji nie zostaliby narażeni na ryzyko regresu ubezpieczyciela, niezależnie od braku winy przy zajściu (nieznanego) zdarzenia ubezpieczeniowego, warunkującego wypłatę odszkodowania;

10. art. 234 k. p. c. poprzez pominięcie wiążącej mocy domniemania prawnego przewidzianego w art. 385¹ pkt 4 k.c., wskazującego na niedozwolony charakter kwestionowanego postanowienia umowy - co było wynikiem jego błędnej wykładni poprzez niedostrzeżenie przez sąd pierwszej instancji, iż § 9 ust. 8 umowy (postanowienia umowy dotyczące UNWW) odnosi się do postanowień innych dokumentów, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy kredytu - to jest odwołuje się ono do umowy ubezpieczenia, zawartego przez pozwaną spółkę na podstawie umowy, która nie została powodom ujawniona przed zawarciem umowy kredytu (ani także po jej zawarciu, ani nawet w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji), a która zawiera szczególnie istotne (kluczowe) postanowienia dotyczące ubezpieczenia;

11. art. 234 k. p. c. poprzez pominięcie wiążącej mocy domniemania prawnego przewidzianego w art. 385³ pkt 9 k.c., wskazującego na niedozwolony charakter kwestionowanego postanowienia umowy - co było konsekwencją jego błędnej wykładni a to poprzez niedostrzeżenie przez sąd pierwszej instancji, iż § 9 ust. 8 (postanowienia umowy dotyczące UNWW) uprawnia pozwaną spółkę do jednostronnej (i wiążącej konsumenta) interpretacji, poprzez brak wskazania w umowie definicji kluczowych pojęć (mianowicie brak definicji pojęć: „koszty ubezpieczenia”; „niski udział własny”) oraz dowolnego określania salda zadłużenia kredytobiorcy - co tym samym uprawnia pozwany bank do jednostronnego (dowolnego) obliczania opłat związanych z ubezpieczeniem oraz do jednostronnego decydowania o kontynuacji ubezpieczenia (jednostronnego uznania przez bank czy zostały spełnione przesłanki jego automatycznej kontynuacji);

12. art. 234 k. p. c. poprzez pominięcie wiążącej mocy domniemania prawnego przewidzianego w art. 385³ pkt 10 k.c., wskazującego na niedozwolony charakter kwestionowanego postanowienia umowy - co było konsekwencją jego błędnej wykładni -a to poprzez niedostrzeżenie przez sąd pierwszej instancji, iż §9 ust. 8 umowy (oraz ust. 7,9 - postanowienie umowy dotyczące UNWW) uprawnia pozwaną spółkę do jednostronnego stwierdzenia spełnienia świadczenia, poprzez jednostronne decydowanie kiedy „saldo kredytu” osiągnie wymagany poziom, co wiąże się ze wskazanymi w pkt. 13 powyżej brakami;

13. art. 234 k. p. c. poprzez pominięcie wiążącej mocy domniemania prawnego przewidzianego w art. 385³ pkt 19 k.c. wskazującego na niedozwolony charakter kwestionowanych postanowień umowy - co było konsekwencją jego błędnej wykładni - a to poprzez niedostrzeżenie przez sąd pierwszej instancji, postanowienia dotyczące UNWW w umowie przyznaje pozwanemu bankowi możliwość dowolnego kształtowania istotnych cech świadczenia (wysokości opłaty za ubezpieczenie narzucone konsumentom), co wiąże się ze wskazanymi w pkt. 13 powyżej brakami w treści tych postanowień, poprzez których dowolną interpretację pozwany bank może dowolnie kształtować wysokość opłaty, którą następnie pobierze od konsumenta;

14. art. 385¹ k.c., poprzez dokonanie oceny postanowień umowy dotyczących UNWW (tj. §9 ust. 7, 8, 9 umowy) nie poprzez:

a. ocenę płynącą z nich treści normatywnej (ergo zespołu praw i obowiązków stron umowy oraz ich rozkładu na jej tle) wobec powodów;

b. ich zawartości werbalnej (tj. nieprecyzyjnych i wieloznacznych sformułowań, oczywistych braków informacyjnych),

ale dokonanie tej oceny przez przyzmat abstrakcyjnej oceny zjawiska „ubezpieczenia spłaty kredytu” (błędnie utożsamianego z ocenianą konstrukcją UNWW) jako jednej z dopuszczalnych form zabezpieczenia kredytu stosowanych przez sektor bankowy, co ma się nijak do konkretnej konstrukcji zabezpieczenia, narzuconej powodom w kredyty oraz treści kwestionowanych postanowień umowy;

15. art. 385¹ § 1 k.c., to jest błędną jego wykładnię, poprzez:

a. błędne przyjęcie, że treść §9 ust. 8 umowy kredytu (postanowienie o UNWW w umowie) została sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały dla konsumenta oraz w sposób wystarczająco jasny, aby powodowie (konsument) mogli poznać szczegóły tego, za co płacą w związku z powstałym stosunkiem ubezpieczenia;

b. błędne przyjęcie, że sama świadomość konsumenta, że w umowie znajdzie się lub znajduje dane postanowienie wyklucza możliwość uznania, iż postanowienie to narusza dobre obyczaje rażąco naruszając interes konsumenta;

c. błędne przyjęcie, że „zabezpieczenie interesu wierzyciela” (którym w niniejszej sprawie jest pozwany bank) z założenia nie narusza zasady dobrych obyczajów co zdaniem sądu pierwszej instancji - miałyby wykluczać możliwość udzielenia powodom (konsumentom) ochrony przewidzianej przez art. 385¹ k.c.;

d. błędne przyjęcie, że treść §9 ust. 8 umowy kredytu (postanowienie umowy dotyczące UNWW) nie kształtuje praw i obowiązków powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy (w rozumieniu art. 385¹ k.c.), jako konsumentów;

e. błędne przyjęcie, że okoliczność, iż konsument w dniu zawarcia umowy nie postrzegł danego postanowienia jako naruszające dobre obyczaje oraz rażąco naruszające jego interes, miałyby skutkować odmową udzielenia mu ochrony w myśl art. 385¹ k.c. podczas gdy to właśnie błąd w takim postrzeganiu stanowi o zasadności wystąpienia przez konsumenta o ochronę przewidzianą w art. 385¹ k.c.

Podnosząc powyższe zarzuty, powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa także co do kwoty 2.635,00 złotych wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 25 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Obydwie apelacje podlegały oddaleniu jako niezasadne.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż Sąd II instancji podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy, jako prawidłowo wywiedzione ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przyjmuje za własne

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w apelacji powodów wskazać należy, że w ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny prawnej dochodzonego roszczenia w zakresie pobranej pierwszej składki na ubezpieczenie niskiego wkładu uznając, iż w zakresie jej pobrania postanowienia umowy nie naruszają normy art. 385¹ §1 k.c. W ocenie Sądu Okręgowego omawiany zapis dotyczący obowiązku zapłaty pierwszej składki na ubezpieczenie niskiego wkładu jest jasny, klarowny, czytelny i wynika wprost z umowy. Konieczna do uiszczenia składka została wskazana kwotowo w umowie. Kwota ta została jasno sprecyzowana, nie opiera się o żadne przeliczniki, wskaźniki a jej ustalenie nie wymaga żadnej dodatkowej arytmetyki. Jest to jasna, konkretnie określona kwota – znana w chwili podpisania umowy – kwota 2.635 zł. Na takie warunki strony się zgodziły i w ocenie Sądu Okręgowego, zapisy te nie godzą w stronę powodową. Sąd II instancji nie zgadza się również, aby doszło do naruszenia zasady ekwiwalentności świadczeń. Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie zapatrywania Sądu Rejonowego, iż niewątpliwie korzyścią powodów było otrzymanie kredytu w wyżej wysokości, niż wynikałoby to wprost z ich zdolności kredytowej. Tak udzielony kredyt wymagał ubezpieczenia. Było to zabezpieczenie dodatkowe, jednocześnie obowiązujące jedynie do czasu spadku zadłużenia do poziomu poniżej braku wkładu własnego. To powodowie zdecydowali się na zaciągnięcie kredytu w takiej a nie winnej wysokości. W zamian za to mieli zapłacić składkę w wysokości 2.635 zł jasno określoną w chwili zawarcia umowy.

Tym samym zdaniem Sądu Okręgowego zasada równości stron i ekwiwalentności świadczeń nie została naruszona, a zatem nie można uznać, aby analizowane zapisy miały charakter abuzywny. A jeśli tak to powodowie nie mogą aktualnie domagać się zwrotu pobranej od nich pierwszej składki z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu. Z powyższych względów apelacja powodów podlegała oddaleniu, bowiem wszystkie podniesione w niej zarzuty, w szczególności zarzut naruszenia art. 233 § 1 k. p. c., 234 k. p. c. oraz 385¹ k. c. okazały się niezasadne.

Przechodząc do oceny apelacji pozwanego wskazać należy, że również ona okazała się niezasadna w całości. Sąd Okręgowy podziela bowiem w zdecydowanej części ocenę prawną Sądu pierwszej instancji co do abuzywności postanowień umownych umożliwiających pobranie pozwanemu kolejnych składek na ubezpieczenie niskiego wkładu uznając zarzuty naruszenia prawa procesowego i materialnego w postaci art. 385¹ § 1 k.c. za pozbawione podstaw.

Zdaniem Sądu Okręgowego, chybiony jest podniesiony przez pozwanego zarzut naruszenia artykułu 233 k.p.c. Skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie wnioskowanym przez strony i dokonał niebudzących wątpliwości ustaleń faktycznych, nie uchybiając przy tym zasadom z art. 231 § 1 k.p.c.

W niniejszej sprawie strona pozwana twierdziła, że postanowienia umowy kredytowej dotyczące nałożenia na powodów obowiązku zwrotu pozwanemu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego nie stanowiły tzw. klauzuli abuzywnej w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., przy czym na uzasadnienie tego stanowiska przytaczała argumenty wskazujące na odmienną ocenę stanu faktycznego sprawy, zwłaszcza wiedzy powoda o treści tych postanowień na poszczególnych etapach procedury udzielenia kredytu. Nie miały one jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia, o czym mowa w dalszej części rozważań.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego wyroku zawarł szczegółową analizę kwestionowanych przez powodów zapisów umowy numer (...), o kredyt hipoteczny, tj. § 9.9 tej umowy pod kątem ich abuzywności w rozumieniu art. 385¹ § 1 k. c. Zgodnie z niniejszym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając

jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Sąd Okręgowy w pełni zgadza się z przeprowadzonym przez Sąd Rejonowy wywodem prawnym. Co do obowiązku uiszczenia przez powodów składki drugiej, trzeciej i czwartej ubezpieczenia niskiego wkładu zauważyć należy, na co słusznie wskazał Sąd Rejonowy, że dokonane przez bank potrącenia z rachunku powodów należności na refinansowanie kosztów składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego zostały zaliczone na konto umowy łączącej pozwaną bank z Towarzystwem (...) S.A. z siedzibą we W., a więc innym ubezpieczycielem, niż wymieniony w umowie kredytowej. Obowiązek świadczenia po stronie powodów, zgodnie z zawartą umową, dotyczy bowiem zwrotu składek uiszczonych przez Bank na rzecz (...) S.A. Udzielenie ochrony przez inny podmiot, niewskazany w umowie w ocenie Sądu Okręgowego nie stanowiło podstawy żądania refinansowania przez powodów kosztów tych składek. Zmiana taka, zgodnie z § 11 umowy o kredyt hipoteczny wymagała dla swej ważności i skuteczności formy pisemnej - aneksu podpisanego przez obie strony kontraktu. W niniejszej sprawie aneks taki został co prawda podpisany, jednakże, na co słusznie wskazał Sąd Rejonowy, powodowie nie udzielili pozwanemu pełnomocnictwa do pobierania z ich rachunku bankowego opłat z tytułu refinansowania kosztów ubezpieczenia przez pozwaną Bank niskiego wkładu własnego w jakimkolwiek innym towarzystwie ubezpieczeń niż (...) S.A. Oznacza to, że Bank pobierał od powodów należności niezgodnie z łączącą strony umową oraz pełnomocnictwem, bez istniejącej ku temu podstawy, co niewątpliwie stanowi postawę do żądania zwrotu nienależnie pobranych składek w oparciu o przepisy o nienależnym świadczeniu. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo stwierdził, iż wobec przekazywania kwot pobranych tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu własnego na rzecz innego podmiotu niż pierwotnie wskazany w umowie kredytowej należało uznać, iż w powyższym zakresie doszło do bezpodstawnego wzbogacenia się po stronie pozwanej, albowiem powodowie spełnili na jej rzecz świadczenie, pomimo braku istnienia ku temu ważnego zobowiązania. W ocenie Sądu Okręgowego już z tego względu powództwo było za zasadne w zakresie żądania zwrotu drugiej, trzeciej i czwartej składki ubezpieczenia, natomiast zarzuty dotyczące naruszenia art. 65 § 1 i § 2 k.c. oraz art. 354 § 1 k. c. okazały się chybione.

Ponadto w ocenie Sądu Okręgowego należy zgodzić się z Sądem pierwszej instancji również w zakresie wszystkich pozostałych rozważań dotyczących abuzywności postanowień umowy kredytowej związanych z ubezpieczeniem niskiego wkładu w zakresie składki drugiej, trzeciej i czwartej. Analizowane postanowienie umowy kredytowej nie dotyczy świadczeń głównych stron, ponieważ za takie nie można uznać dodatkowych form zabezpieczenia spłat kredytu w postaci zawarcia umów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, bowiem pojęcie to dotyczy wyłącznie istotnych elementów umów (essentialia negoti) i winno być w każdym wypadku interpretowane ściśle.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż kwestionowane postanowienia umowy kredytowej dotyczące obowiązku zapłaty drugiej, trzeciej i czwartej składki ubezpieczenia nie zostały ustalone z powodami indywidualnie. Podstawę zawarcia umowy kredytowej stanowiło bowiem wypełnienie i złożenie wniosków kredytowych sporządzonych na formularzu udostępnianym przez stronę pozwaną. Przedłożona powodom do podpisu umowa stanowiła wzorzec umowny, który nie podlegał negocjacjom, ani zmianom. Ponadto powodom nie została udzielona informacja o treści stosunku ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, a w szczególności o treści ogólnych warunków ubezpieczenia umożliwiającą im uzyskanie wiedzy, jaki był rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki są objęte tą ochroną oraz jakie są ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela. Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego było zatem narzucone przez stronę pozwaną jako warunek zawarcia umowy kredytu.

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 385¹ § 4 to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego postanowienia umowy i wiedział o jego kosztach i konsekwencjach. W świetle materiału dowodowego sprawy nie budzi wątpliwości pozwaną bank nie wykazał, że informował powodów w sposób wyczerpujący o tym, jak istotne obowiązki nakładało na niego sporne postanowienie oraz, że powodowie miały wpływ na jego kształt.

Wobec powyższego w ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie analizę zarzutu naruszenia art. 385¹ k.c. można ograniczyć do przesądzenia, czy analizowane postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. W ocenie Sądu Okręgowego, w opozycji do stanowiska Sądu Rejonowego, kwestionowana klauzula zawarta w umowie spełnia powyższą przesłankę abuzywności. Świadczy o tym przede wszystkim okoliczność, iż zgodnie z kwestionowanym postanowieniem umowy, to powodowie mieli pokryć koszty ubezpieczenia, co więcej mogli oni również stać się dłużnikami ubezpieczyciela z racji odszkodowania wypłaconego pozwanemu. Oznacza to de facto, że tylko pozwany korzystał z ochrony ubezpieczeniowej wynikającej z przedmiotowej umowy, nie ponosząc jednocześnie żadnych kosztów z tego tytułu. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności powyższe rażąco naruszają interes strony powodowej i są sprzeczne z dobrymi obyczajami. Zdaniem Sądu Okręgowego już tylko te okoliczności przesądzają o naruszeniu dobrych obyczajów i rażącym naruszeniu interesów powodów.

Przy badaniu przesłanki abuzywności nie miały znaczenia okoliczności dotyczące sposobu zapoznania konsumenta z uwagą na treść wzorca, uzyskanie akceptacji dla tej treści postanowienia, motywy jakim kierował się konsument wyrażając zgodę na przyjęcie tego rodzaju zabezpieczenia, to czy jego sytuacja ekonomiczna dawała możliwość poniesienia kosztów inwestycji w części z własnych środków czy nie. Strony mogły ukształtować stosunek umowny przy wykorzystaniu tej formy zabezpieczenia, ale tylko przy zachowaniu zasady ekwiwalentności rozkładu ciężaru kosztów jego poniesienia, lub w sytuacji gdy skutek obciążenia tymi kosztami w całości konsumenta był rezultatem negocjacji prowadzonych na warunkach zapewniających klientowi realny wpływ na treść wzorca. Możliwość zapoznania się z treścią umowy kredytu oraz regulaminem, którego postanowienia inkorporowano nie oznacza, że zostały z konsumentem uzgodnione indywidualnie.

W związku z powyższym za chybione i zbędne należało uznać wywody uzasadnienia apelacji zmierzające do wykazania, że powodowie w chwili zawarcia umowy wiedzieli o treści kwestionowanych postanowień umowy oraz o ich skutkach prawnych.

W świetle powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy stwierdza, że Sąd pierwszej instancji zasadnie ocenił, iż uiszczenie przez powodów na rzecz pozwanego kwoty tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu (poza pierwszą składką) stanowiło świadczenie nienależne, w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. albowiem wskutek uznania postanowienia § 9.9 umowy kredytowej za klauzulę abuzywną doszło do upadku podstawy do pobrania składek tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu zgodnie z art. 385¹§1 k.c. (postanowienie nie wiązało konsumenta), a tym samym spełniły się przesłanki uzasadniające dokonanie zwrotu przez bank nienależnie uzyskanej kwoty. Strona pozwana uzyskała korzyść majątkową poprzez obciążenie powoda kosztami zawarcia przez siebie z ubezpieczycielem generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych i wzbogaciła się o pobrane od powoda kwoty z tytułu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu. Zatem, w zakresie tych kosztów, świadczenie spełnione przez powodów na rzecz pozwanego banku stanowiło świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. Z tych powodów za nieuzasadniony należało uznać również zarzut pozwanego dotyczący naruszenia art. 409 k.c. oraz art. 411 pkt. 1 k.c.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy uznał, że nie zachodzą podstawy do uwzględnienia zarówno apelacji powodów jak i pozwanego. Z tego względu Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Wobec oddalenia obydwu apelacji o kosztach postępowania w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k. p. c. znosząc je wzajemnie między stronami postępowania odwoławczego